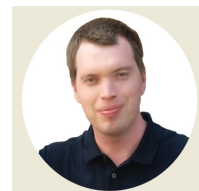

Verzamelen van munten

Praktische benadering
Hoe start je er nu aan?

1

Kort even voorstellen

- Laurens Aernout
- Overgeschakeld van filatelie naar numismatiek
- Secretaris van Numismatica ZW-VL (2014)
 - Izegem & Harelbeke
- Secretaris ad interim van het EGMP (2023)
- Realisaties:
 - CBNU (editie 2016, 2017, 2019 en 2022)
 - Gids voor Muntverzamelaars 2.0 (2023)
 - Diverse artikels (2015 - ...)
- Dit is mijn werk niet , maar een hobby.

2

Voor we kunnen starten...

- Dit is op vrijwillige basis gemaakt
- De focus ligt op het verzamelen (de 'beginnende' verzamelaar)
- We proberen zo praktisch mogelijk te zijn
- Gezien vanuit mijn ervaring (oa. Belgische munten)
- Echter om voorbeelden te duiden moet ik gebruik maken van de 'tools' die aanwezig zijn => niet firma gekoppeld
- Foto's zijn gekregen voor deze webinar, zoniet met bron
- Vragen kunnen gesteld worden via facebook...
- Vragen behandelen achteraf (dia nummer vermelden)
- Graag uw micro uit, kan 'ruis' veroorzaken
- Presentatie wordt achteraf vrijgegeven (www.egmp-vzw.be)

3

Numismatiek

Geen praktijk zonder een streepje theorie

- **Numismatiek** is de wetenschappelijke studie van alle tastbare vormen en geschiedenis van geld (**munten** en bankbiljetten) en vormverwante voorwerpen als **penningen**, alsmede de zaken die hierbij horen (muntstempels, muntgewichten, druktechnieken, muntwetgeving enz.)
- Vaak wordt het verzamelen van munten als hobby ook numismatiek genoemd (= discussiepunt).
- Een numismaat of numismaticus hoeft niet per se een muntverzamelaar te zijn en een muntverzamelaar hoeft niet per se een numismaat te zijn.

4

Munt – Penning?

- Het verschil zit hem in de functie dat ze hebben
- **Munt** is wettelijk betalingsmiddel, nu beter te herkennen aan hun waarde aanduiding erop. Bv. 1 EUR of 1 BEF. Vroeger niet het geval!
- **Penning** heeft een niet-monetaire betekenis. Bv. Rekenpenning, historische penning, jeton voor in het winkelkarretjes, medaille, etc. Misleidend: Goed voor 1 brood, etc.

5

Oefening 1: Munt of Penning?

Munt ←

1 EURO 2008 België - KMR

Prijs voor verdienste - EGMP

→ Penning

6

Oefening 2: Munt of Penning?

10 oorden 1751 Antwerpen – Numis.be

→ Munt

Penning ←

Rekenpenning – Alora.be
Verovering van Buda door Oostenrijkers 1686

7

Waarom verzamelen?

- Verzamelen is eigen aan de mens
- De een heeft er meer 'last' van dan een ander
- Meestal is er een trigger
- Een vondst op zolder of rommelmarkt, een erfenis of cadeau van een familielid, restjes van geld van een buitenlandse reis, etc.
- Meestal is er ook interesse voor geschiedenis, aardrijkskunde, een bepaald thema, etc.

8

Wat verzamelen?

- 1) Landenverzameling – bv. België, Nederland
- 2) Typeverzameling – Van iedere serie één munt
- 3) Waardeverzameling – bv. Crownsize munten
- 4) Themaverzameling – bv. treinen, zeer divers
- 5) Herdenkingsmunten – bv. 2 euro CC
- 6) Antieke munten
 - Griekse munten , Keltische munten, Oud Oosters,
 - Romeinse munten, Byzantijnse munten

9

Wat verzamelen?

- 7) Middeleeuwse munten
- 8) Moderne munten
- 9) Euro munten
- 10) Oosterse munten
- 11) Bankbiljetten
- 12) Sets
- 13) Niet-officiële munten – bv. noodgeld
- 14) Penningen/medailles

10

Wat verzamelen – Algemene tijdslijn

- Ruilhandel
 - Kauri schelpen
- De antieke munten
 - Start van 550 Voor Chr. – 7de Eeuw Na Chr.
- De middeleeuwse munten
 - 7de Eeuw – 1521
- De moderne munten
 - 1521 - heden

Karolusgulden Ag – 22,5gram
Velling Elsen

11

Wat verzamelen – Belgische tijdslijn

- Kelten
- Romeinen
- Feodale Vorstendommen (989-1434)
- Bourgondische Nederlanden (1434-1506)
- Spaanse Nederlanden (1506-1711)
- Oostenrijkse Nederlanden (1711- 1794)
- Brabantse omwenteling (1790)
- Franse periode (1794-1815)
- Nederlandse periode (1815-1830)
- Koninkrijk België (1830-heden)
- Ook hier kun je één heerser of één munttype kiezen. Bv. ON: Maria-Theresia - Kroon

Hoe verzamelen?

- Meestal ben je gestart na een trigger
 - Geen echt plan of verzamelgebied in gedachten
 - Gevolg: veel verschillende munten...
- Informeer u over de keuzes die er zijn, maar met uw persoonlijke interesse(s):
 - Geschiedenis: diepte gang vs Aardrijkskunde: breed gaan
 - Themaverzameling: eigen keuze – geen leidraad (!)
- Belangrijk om uw gebied af te bakenen (budget)
 - Is niet hetzelfde als maar één verzamelgebied hebben

13

Hoe verzamelen?

- Uw verzamelgebied is gekozen
- Informeren: internet informatie, **boeken**, **catalogus**, facebookgroepen, fora, **clubs**, vriendengroep, etc.
- Basismateriaal:
 - Weegschaal 50g/100g en 0,01nk, loep 20/30x, magneet, etc.
- Keuze van hoe collectie te klasseren (zie later)
- Munten 'bijeengbrengen': kopen of ruilen...
- **Kopen**: clubs, veilingen, internet, winkels, etc...
 - Op wat moet je letten?

14

Op wat moet je letten bij de aankoop?

- Prijsbepaling
 - Zeldzaamheid
 - Kwaliteit
 - Metaal
 - Patina
- Hobby vs Belegging
- Waar kopen?

15

Prijsbepaling - Zeldzaamheid

- Het spreekt voor zich dat hoe zeldzamer een munt is hoe duurder hij wordt, vb. een munt waar er 3.000 stuks van zijn geslagen is zeldzamer dan een munt met een oplage van 2.000.000 exemplaren en dus ook duurder. In dat verband is vraag en aanbod ook van toepassing daar dit de zeldzaamheid van de munt mede bepaalt.
- Echter moet het verzamelgebied ook verzameld worden, er bestaan relatief zeldzame stukken die nog 'goedkoop' zijn omdat niemand deze vraagt.
- Let op met blind te staren op slagaantallen... (zie verder)

16

Prijsbepaling - Kwaliteit

- In België (Europa) gebruiken we deze schaal:

Slecht - Goed - Zeer goed - **Fraai** - **Zeer Fraai** - **Prachtig** - **FDC** - QP

Nederlands	Frans	Engels	Duits
Fraai (Fr.)	Très Beau (TB)	Fine (F)	Schön (S)
Zeer Fraai (ZFr.)	Trés Très Beau (TTB)	Very Fine (VF)	Sehr Schön (SS)
Prachtig (Pr.)	Superbe (Sup)	Extremely Fine (EF/XF)	Vorzüglich (VORZ)
Fleur de Coin (FDC)	Fleur de Coin (FDC)	Brillant uncirculated (UNC)	Stempelglanz (STGL)

Tussengradaties bestaan ook nog © => Fr-, Zfr+, ZFr/Pr, ...

Het niet omdat in catalogus geen prijs van de slechtere kwaliteiten staat,
dat men de dichtstbijzijnde kolom mag nemen! Bv. Munt in ZG is geen Fr.!

17

Kwaliteit

- De kwaliteit "FDC (Fleur de Coin)":

In deze kwaliteit komt de munt van de pers. In deze staat van bewaring is de munt zo volmaakt dat er zelfs met een sterke loep geen enkele beschadiging op te ontdekken is.

18

Kwaliteit

- De kwaliteit "Prachtig":

In deze kwaliteit is de staat van de munt uitstekend in die zin dat er slechts sporen van slijtage of beschadiging te zien zijn door middel van een loep.

19

Kwaliteit

- De kwaliteit "Zeer Fraai":

In deze kwaliteit zijn er met het blote oog sporen van slijtage waar te nemen; de scherpheid van de rand is verdwenen, op hoger gelegen delen zijn sporen van slijtage merkbaar, bijvoorbeeld de bakkebaard van koning Leopold I of de manen van de leeuw.

20

Kwaliteit

- De kwaliteit "Fraai":

In deze kwaliteit heeft de munt veel geleden, door het in omloop zijn gedurende langere tijd. De slijtage is zeer groot; alle gegevens op de munt zijn nog goed leesbaar maar zwaar afgesleten, evenals de rand/listel.

21

Kwaliteit

- De kwaliteit "Slecht (S), Goed (G) en Zeer Goed (ZG)":

In deze kwaliteit zijn sommige gegevens verdwenen en is de munt soms niet meer te identificeren. Deze kwaliteit dient afgezworen te worden voor verzamelaars met uitzondering als het om zeldzamere munten gaat.

22

Kwaliteit

- De kwaliteit "Proof" of 'Quality Proof (QP)":
Het verwijst naar een speciale uitvoering. Deze kwaliteit staat nog boven FDC. Men noemt het ook "gepolijste stempel" of "champ brillant" wat vertaald wil zeggen "blinkend veld", meteen de verduidelijking van het woord: het veld blinkt (lager gelegen), de hoger gelegen gedeelten zijn mat geslagen.
- Strikt genomen is dit eigenlijk geen kwaliteitsaanduiding, maar een aparte slag: een QP blijft een QP, zelfs als je er krassen op maakt...

23

Kwaliteit

- Andere kwaliteitsschalen?
- Er bestaan nog andere schalen, de meest gekende is die uit Amerika (USA), uit de wereldcatalogus Krause.
- Cijfer gaande van 1 tot 70

Buffalo Nickel

American Bison standing on a mound reverse

KM# 133 • 5.0000 g., Copper-Nickel, 21.2 mm. • Designer: James Earle Fraser

Date	Mintage	G-4	VG-8	F-12	VF-20	XF-40	AU-50	MS-60	MS-65	Pri-65
1913	30,993,520	12.00	15.50	17.00	18.50	20.00	24.50	32.50	150	3,150
1913D	5,337,000	16.00	19.50	21.00	28.00	35.00	55.00	60.00	300	—
1913S	2,105,000	43.00	46.00	50.00	60.00	70.00	95.00	125	660	—

24

Prijsbepaling - Metaal

- Het metaal kan ook een rol spelen in de prijsbepaling. We hebben het dan over de edele metalen platina, goud en zilver. Als de factor "zeldzaamheid" wegvalt, dan zal de massa van het edel metaal de prijs van de munt in mindere kwaliteit (intrinsieke waarde) bepalen. In de betere kwaliteiten kan de waarde van de munt deze van zijn metaal echter flink overtreffen.

Metaal	Afkorting	Metaal	Afkorting
Goud	Au	Platina	Pt
Zilver	Ag	Lood	Pb
Koper	Cu	Tin	Sn
Nikkel	Ni	Aluminium	Al
Zink	Zn	IJzer	Fe

25

Prijsbepaling - Metaal

Hoe metaalwaarde bepalen van een munt?

- Zoek de waarde van het goud op, op een betrouwbare site

GOUDMUNTEN (IN EUR)			
	DATUM	KOPER	VERKOPER
Belgische Louis (20)	10/11	331,50	344,50
Goudstaaf (1 kilo)	10/11	57.250,00	58.960,00

Cliënt Winkel

26

Prijsbepaling - Metaal

- We willen de goudprijs bepalen van 20 francs 1856 (LPI).
- In een catalogus zoeken we de gegevens op:

- Theorie: 6,45g
- Au gehalte = 90%
- Inw. = inwisselwaarde

LA#BFM-153
20 Francs AuCu - Bloot Hoofd - LPI - Model A
Leopold Wiener

LEOPOLD PREMIER - SOUS DES BELGES
Au 90% Cu 10% 6,45 g 21 mm
Een rand met inschrift: DIEU * PROTEGE * LA * BELGIQUE

Jaar	Variante	Aantal	Fr.	ZFr.	Pr.	FDC
1864	Proefslag - zonder punt	-	-	-	-	-
1865	Met punt - Positie A	-	Inw.	Inw.	350	1000

- Goud munten worden meestal gewogen bij verkoop...
- Inwisselwaarde = metaal waarde = intrinsieke waarde

27

Prijsbepaling - Metaal

De berekening:

- Op 10/11/2023 was goudprijs 57.250EUR/kilo (zie tabel).
- Onze munt is in gram uitgedrukt, dus zetten we de goudprijs ook om in gram (/1000) = 57,25EUR/gram.
- Onze munt is 6,45 gram en gehalte van 90%.
- Onze munt heeft $6,45 \times 0,9 = 5,805$ gram zuiver goud.
- Deze munt is dus $5,805 \times 57,25 = 332,34$ EUR waard.
- Een handelaar neemt ook zijn commissie op het aankopen van uw munten, vandaar ik de kleinste prijs neem uit de tabel.
- **Spreek dezelfde taal! => 99,999% goud = 24 karaat**
– Dus 90% = 21,6 karaat is niet hetzelfde als 21 karaat!

28

Prijsbepaling - Metaal

- Sommige catalogi hebben een Au/Ag conversietabel:

Overzicht van zilver- en goudgehalten Belgische Frank Munten & Belgische Euro Munten

Onder de regering van Leopold I 21/07/1831 - 10/12/1865

Denominatie	Totaal massa	Soort metaal	Gehalte	Metaal massa
20 Cent.	1 g	Ag	900‰	0,900 g
¼ Fr.	1,25 g	Ag	900‰	1,125 g
½ Fr.	2,50 g	Ag	900‰	2,250 g
1 Fr.	5 g	Ag	900‰	4,500 g
2 Fr.	10 g	Ag	900‰	9,000 g
2 ½ Fr.	12,50 g	Ag	900‰	11,250 g
5 Fr.	25 g	Ag	900‰	22,500 g
10 Fr.	3,17 g	Au	900‰	2,853 g
20 Fr.	6,45 g	Au	900‰	5,805 g
25 Fr.	7,92 g	Au	900‰	7,128 g
40 Fr.	12,90 g	Au	900‰	11,610 g

Voorbeeld van conversietabel uit de CBNU

29

Prijsbepaling - Patina

- Patina is een verkleuring op de munt gevormd door de tijd, een bewijs dat de munt een zekere ouderdom heeft. Het is een natuurlijke, oppervlakkige verkleuring van het metaal die als een soort laagje op het oppervlak van de munt ligt, meestal bij zilveren, koperen en bronzen munten. [De patina verwijderen vermindert de waarde.](#) De meeste verkopers/veilinghuizen vermelden dit.

NUMIS.BE, PUBLIC AUCTION MAY 2012, LOT 634
Europe Belgium Leopold I Inauguration of the King 21.7.1831, Braemt Tourneur 201 Ag, 6.01 g (26 mm) SLIP Cleaned

30

Hobby of Belegging?

- Munten verzamelen is helemaal geen dure hobby, het hangt ervan af hoe duur u het zelf wil maken.
- Persoonlijk zou ik zeggen: hou het als een hobby...
- Dit wil dit niet zeggen dat je alles moeten kopen...
 - Blijf inzetten op kwaliteit
 - Blijf moeite doen om te zoeken, een collectie is niet in 123 gedaan
- Iedereen heeft al ooit eens leergeld betaald...
- Indien het verzamelen stopt, zal des gemakkelijker zijn om uw 'investering' terug te krijgen...
- Aankoop goud/zilver is beurspeculatie...
- Aankoop van zeldzame stukken is kennis voor nodig...

31

Waar kopen?

- **Clubs:** Numismatische verenigingen houden maandelijks een beurs waarbij verzamelaars en/of professionelen munten en materiaal aanbieden. Het zien van mensen zorgt dat er **sociaal contact** is, hierbij wordt informatie en gegevens uitgewisseld. Om zo'n club te bezoeken dient u wel lid te zijn (lidgeld/lidkaart). Later meer info.
- **Winkels:** Er bestaan ook winkels die **gespecialiseerd** zijn in postzegels, champagnecapsules, medailles, munten, bankbiljetten, etc. Tevens kunt u al het nodige materiaal vinden om uw collectie uit te bouwen. Deze winkels hebben meestal een website waar u kunt bestellen.

32

Waar kopen?

- **Veilinghuizen:** Hoewel er verschillende veilinghuizen zijn, start je meestal bij veilingen voor de iets duurdere stukken (kwaliteit, zeldzaamheid). Hierbij wordt er meest gestart met een startprijs. Hierop kunt u een bod doen. Als niemand u overbiedt, is het stuk voor u. Indien er wel een hoger bod komt, bent u het stuk kwijt.
=> Vergeet **de commissie** niet! Kan 15-30% zijn...
- **Internet:** Er zijn diverse media die op hun zelf munten aanbieden zoals een winkel of een veiling, meestal goedkoper omdat er geen commissie is. Echter is men soms niet altijd even oprecht en kunnen portkosten duur uitvallen. Echter bij het uitbouwen van een goed (digitaal) netwerk kan dit wel leuk zijn om mensen te leren kennen.
- **Opgelet: via post versturen is extra verpakken (karton)!** 33

Reinigen of poetsen?

Reinigen van munten is niet poetsen...

- **Reinigen:**
Het is de munt ontdoen van gedroogde aarde, vuil, enz. Dit kan met een (zeep)sopje en zachte doek / borstel. Dit alles zeker **niet overdrijven**, daar de patina ook soms mee kan verdwijnen en het is zeker niet de bedoeling om de munt te beschadigen/bekrassen.
- **Poetsen:**
Het oppoetsen van oude gepatineerde stukken raden wij sterk af, dat geldt trouwens ook voor moderne munten. **Iedereen mag natuurlijk handelen naar eigen smaak en goesting**, maar gebruik nooit koper- of zilverpoets.
- **Handen wassen is aangeraden bij aanraken van metalen!** 34

Reinigen of poetsen?

- Voorbeeld (niet dezelfde munt):

Patina met wat vuil
Sixbid.com

Gepoetst
Sixbid.com

35

Uw collectie klasseren

- Na het aankopen van de munten wil je deze zo goed mogelijk bewaren. Er zijn verschillende opties.
- Medium: muntbox, -koffer, -kast, -album of slabs?
- Afhankelijk van de presentatie die u wilt, kunt u kiezen.
 - Grote munten uit Spaanse en Oostenrijkse Nederlanden liggen statig een muntkast of vitrine. Iedere lade heeft compartimenten.

36

Uw collectie klasseren

- Het meest gebruikt zijn de muntalbums
 - Voorkeur gaat uit naar met munthouders
 - Schuifalbums kunnen de munten groen worden
 - Bij sommige merken reeds in orde (Mylar)
- Volgens catalogusnummering, koning, metaal

37

To slab or not to slab

- Een geslabde munt is er eentje die door een 'grading' bureau wordt gecontroleerd op echtheid en vooral op de kwaliteit.
- Deze munt wordt in een harde plastieken houder verzegeld die niet meer kan worden geopend zonder een veiligheidshologram te beschadigen.
- De houder vermeldt de volgende elementen: de naam van de munt, de kwaliteit, het land van herkomst, een barcode met een uniek certificaatnummer, het jaartal, ...
- Deze slabs hebben voordelen, maar ook nadelen...

38

To slab or not to slab

- De kwaliteit reeds is bepaald, en deze beschermd is door de houder.
- Duurdere munten (dit men soms ziet als een investering) worden bij voorkeur geslabd.
- Handelaars, verzamelaars, taxateurs hebben dikwijls een eigen persoonlijke inschatting van de kwaliteit, en aangezien de kwaliteit de prijs bepaalt, kan die soms verschillen van de werkelijkheid en wordt er dus een verkeerde prijs betaald; met geslabde munten wordt dit voorkomen.
- Twee grote spelers: PCGS (Professional Coin Grading Service) en NGC (Numismatic Guaranty Corporation).

39

To slab or not to slab

Geslabd kwaliteitssysteem	Resterend design	Belgisch equivalent
Good = G-4	10%	G = Goed
VeryGood = VG-8	25%	ZG = Zeer goed
Fine = F-12	50%	Fr. = Fraai
Very Fine = VF-20	75%	Zfr = Zeer Fraai
Extremely Fine = EF-40/XF-40	90%	Pr. = Prachtig
About UNC = AU-50	95% + wat stempelglans	-
Mint State = MS-60 tot 64	100% + veel stempelglans	FDC = Fleur de Coin
Mint State = MS-65 tot 70	100% + volledige stempelglans	FDC = Fleur de Coin

40

Administratie

- Het goed bijhouden van uw collectie is belangrijk.
 - Kan op papier => noteren in de catalogus
 - Kan op papier => schraplijst
 - Kan via PC => excellijst met smartphone/e-reader/tablet
 - Kan via PC => website of App (extern beheer)
- Dit vermijdt dat u een dubbele aankoop doet
- Tevens kunt u kwaliteitsverbetering doen
- Voorzien de nodige info, zonder te overdrijven
 - Want hoe meer info, hoe meer werk...
- Sommige noteren ook de aankoopprijs (familie)

41

Administratie

- Voorbeeld van een administratieve fiche

LA#BFM-2
1 Centime Cu - Belgische leeuw - LPI - Smalle Listel
Joseph Pierre Braemt

L'UNION FAIT LA FORCE

LEOPOLD PREMIER - ROI DES BELGES

Cu 1,8 - 2 g 16,5 mm
Kartelrand

Dat.	Var.	#	ZG	Fr.	ZFr.	Pr.	FDC
1835	35 uit 32 Idem + SHC	4.367.249				X	
1836	36 uit 32 Idem + SHC	4.255.720			X		Map 1

SHC
1835 & 1836

Sporen van Hollandse 1/2 C.

42

Terminologie

- Muntslag
kan men vaststellen door de munt te draaien zoals op de onderstaande figuur. De zijden zijn 180° verdraaid tegenover elkaar. Zo zijn alle munten standaard geslagen, tenzij wanneer anders aangegeven (euromunten).

43

Terminologie

- Medailleslag
kan men vaststellen door de munt te draaien zoals op de onderstaande figuur. Beide zijden van de munt staan dan rechttop.

44

Terminologie

- Positie A (in België)
is vast te stellen door de keerzijde van de munt (= kant met de waarde) naar boven te leggen.
Het randschrift is dan leesbaar. Zie figuur.
=> Internationaal zou dit een positie B zijn !

45

Terminologie

- Positie B (in België)
is vast te stellen door de keerzijde van de munt (= kant met de waarde) naar boven te leggen.
Het randschrift is dan onleesbaar. Zie figuur.
=> Internationaal zou dit een positie A zijn !

46

Terminologie

- Voorzijde: Op deze zijde is af te leiden van welk land de munt afkomst is. Dit kan door de naam zijn, maar ook een ontwerp: borstzijde, monogram, symbool, etc.

- Keerzijde: dit is andere zijde van de munt waar meestal de waarde of denominatie op staat.

47

Terminologie

- Slagaantal of oplage:
Het aantal geslagen munten van een jaartal.

Opgepast.. Het slagaantal gaat over de munten geslagen in dat jaar, normaal moet dan ook het jaartal op de munt overeenkomen.

Er zijn enkele uitzonderingen in het verleden waardoor dat de prijs dan ook anders is. Kortom niet blind staren op het slagaantal. Maar baseren op wat je op de markt ziet. Iets wat zeldzaam is, zal een hogere prijs kennen (op bv. veilingen).

48

Terminologie

- Slagaantal: Uit het verleden:
 - 2 centimes 1871: geen slagaantal, maar wel te vinden
 - 10 centimes 1856: vermoedelijk met de stempel van 1855
1855: 28.240 ex. - 1856: 162.526 ex => 1855 is te vinden
 - 2 centimes 1850: 403.738ex => stempel 1849...
 - 1 Franc 1868: 675.000ex => stempel 1867...
- Slagaantal: Nu
 - Men gebruikt nu graag de term: **Maximum oplage**.

Specificaties	
Artikelnummer	0117166
Metaal	Bi-metaal (cupro-nikkel / messing)
Gewicht	8,50 g
Diameter	25,75 mm
Kwaliteit	Briljant Uncirculated
Oplage	max. 125.000
Ontwerper	Iris Bruijns

Foto: Herdenkingsmunten.be
Info :2 EUR 2023 - vrouwenkiesrecht

49

Terminologie

- Slagaantal: Nu
 - De speciale verzamelaarsmunten worden geslagen volgens er nood is. Zo kan het perfect zijn dat dit over verschillende jaren geslagen worden.
 - Voorbeeld van de gouden 5000 Frankstukken. (Foto: Muntinfo)

Overzicht der slagaantallen:	
• 5000 Frank - Albrecht en Isabella	
Jaartal 1999	- 1.006 stukken geslagen in 1999 met kartelrand;
	- 50 stukken geslagen in 2000 met kartelrand;
	- 75 stukken geslagen in 2001 met gladde rand.

- Dit zorgde voor een leuke afwijking met de randen.

50

Terminologie

- Proefslag (NL) - Essai (FR) – Pattern (EN)

Een munt gemaakt als proef. Kan met een ander design, andere metaal zijn. Tevens met of zonder in- of opschrift.

DBG 701 - CuNi, 7.45 g, 26 mm - Numis.be

DBG 3072 - Cu, 10.68 g, 30 mm - Numis.be

- Proof

Een kwaliteit => Quality proof – meestal verkeerd vertaald

51

Terminologie

- Graveursnaam

De naam van de graveur van de munt vermeld op de munt. Voorbeeld: Alphonse Michaux

- Muntmeesterteken

Het teken van de muntmeester afgebeeld op een muntstuk. Voorbeeld: Aster met Erlenmeyer – Dhr. Van De Velde

- Muntplaatsteken

Teken van het muntplaats. Engelkopje voor Brussel, Mercuriusstaf voor Utrecht. Voorbeeld: Brussel

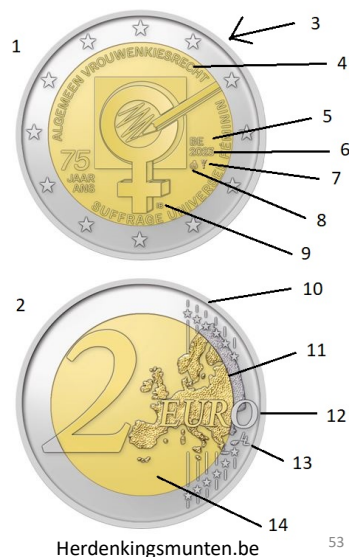

= Koninklijke Munt van België/Nederland

52

Oefening: Onderdelen munt

- 1:
- 2:
- 3:
- 4:
- 5:
- 6:
- 7:
- 8:
- 9:
- 10:
- 11:
- 12:
- 13:
- 14:

Oefening: Onderdelen munt

- 1: Voorzijde munt
- 2: Keerzijde munt
- 3: Rand met kartel en inschrift
- 4: Legende
- 5: Land
- 6: Jaartal
- 7: Muntplaatsteken
- 8: Muntmeesterteken
- 9: Graveur voorzijde
- 10: Listel
- 11: Reliëf
- 12: Denominatie of waarde
- 13: Graveur keerzijde
- 14: Veld

Terminologie

- Variant

Kent veel definities! Een munt die anders is dan de normale versie door een “doelbewuste” aanpassing van de stempel, tevens moeten er twee of meer van deze munten zijn.

900/M

900 M

Veilinghuis FDC Deinze

55

Terminologie

- Misslag

Een munt dit verkeerdelijk is geslagen. Iedere soort misslag heeft een specifieke naam...

- Hybride

Deze munt kwam tot stand waarbij twee niet bij elkaar passende stempels werden gebruikt.

LA#BFM-96/95

1 Frank / Franc Ni - Gewond België - AI/LPIII - Klein Hoofd
Armand Bonnetain

56

Terminologie

- Afkortingen op munthouders
C = Courant, S = Schaars, R = Rare, Raar = zeldzaam
- Snoeien
Verwijderen van vooral edelmetaal van de rand van de munt (stelen van metaal). Stukken voor de 19^e eeuw.
Oplossing: rand voorzien op de munt
- Vals
Namaakmunt aangemaakt met de bedoeling andere mensen te bedriegen en winst te maken. Men heeft eigentijdse, moderne en numismatische vervalsingen.

57

Vals? Vervalst?

- Eigentijdse vervalsingen
Vervalsingen uit de tijd zijn bedoeld voor de omloop om dingen te kopen. Bv. brood.
- Meestal van een lage afwerkingsgraad. Duidelijk zichtbaar dat iets verkeerd is: onduidelijk reliëf, verkeerd gewicht, verkeerde of geen rand, verzilverd, etc.

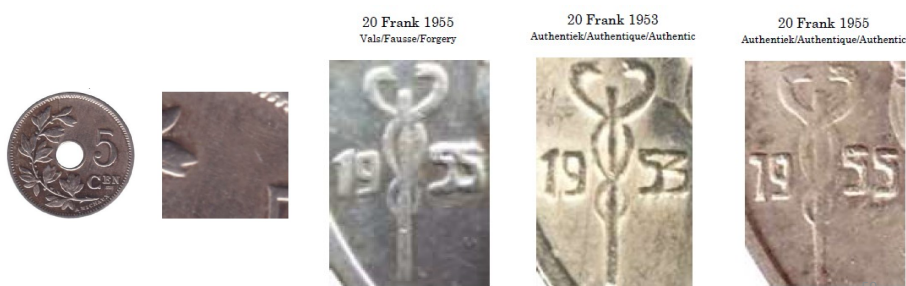
58

Vals? Vervalst?

- Numismatische vervalsingen

Bestaande munten aanpassen om zo van een goedkoper verzamelstuk een duurdere versie te maken.

Gekende stukken: bv. 5 francs 1833 naar 1838 (laatste 3 wordt een 8),
5 centiemen 1930 verwijderde ster, 20 Frank 1953 naar 1955.

Vals? Vervalst?

- Moderne vervalsingen - onder andere **Made in China**
- Meestal van hogere afwerkingsgraad. Niet zo zichtbaar dat iets verkeerd is: meestal verkeerd gewicht, soms verkeerde rand, meestal verkeerd lettertype/ontwerp, ...

Vals? Vervalst?

Verkeerd hoofd - rand

Verkeerd gewicht + zelfde legende fout

Verkeerd lettertype 66

Verkeerde 7 = te kort

61

Vals? Vervalst?

Verkeerde 8

Niet magnetisch

Verkeerd gewicht

Verkeerd gewicht

- Tip: FB-groep: [Valse Belgische munten \(informatief\)](#)

62

Vals? Vervalst?

Bijgesneden randen AE 405746 – foto delcampe / sixbid

Herstelling biljet (onbestaande datum) – foto's London coins / ebay

63

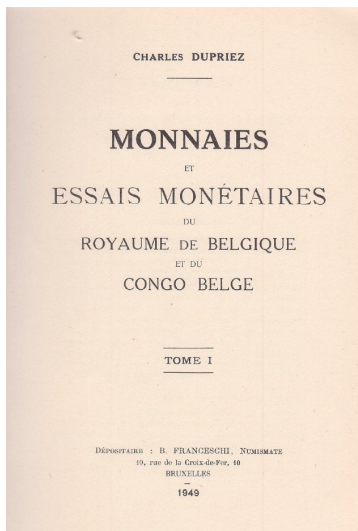
Boeken

Numismatische boeken van België:

- **Dupriez Charles,**
Monnaies et essais monétaires de la Belgique et du Congo Belge (1949) – **niet gemakkelijk te vinden en duur**
- **Bogaert Leon,**
Monnaies, essais monétaires, épreuves et refrappes de la Belgique et du Congo (1972) – **moeilijker te vinden**
- **Arnaud Grispen,**
Officiële munten, penningen, proefslagen en hun varianten van het Koninkrijk België vanaf 1970 tot 1994 (1995)
- **Arnaud grispen en Antoine Bruylandt,**
Officiële munten, penningen, proefslagen en hun varianten van het Koninkrijk België vanaf 1995 tot 2001 en aanvulling 1970 - 1994. Naslagen, reproducties geslagen door de Koninklijke Munt van België (2007)

64

Boeken

VEILINGHUIS EECKHOUT BVBA, AUCTION 3, LOT 678
Belgium - Pattern Leopold I 20 Centimes 1859, Braemt Pattern in
copper-nickel, plain edge - Dup. 657 - CuNi, 5,96 g - SPL

657. *Idem.* Types du n° 652.
Nickel. Tr. lisse. fdc.

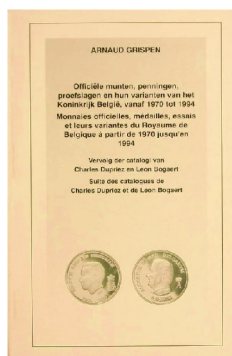
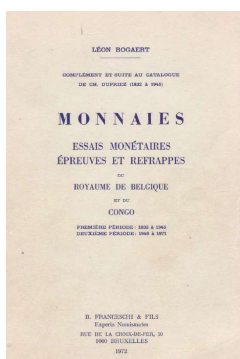
1859

652. *Epreuve de la p. de 20 centimes*, de Braemt.
L'UNION FAIT LA FORCE. Lion assis t. à g.; la patte
droite posée sur la table de la Constitution; dans
l'exergue; BELGIQUE 1859.
R./En haut: ESSAI MONÉTAIRE; au centre: 20;
dessous: CENTIMES.

Merk op: geen technische gegevens
Bestaat uit 3 delen (boeken)

65

Boeken

Werken verder op hetzelfde principe: geen technische gegevens en eigen nummering.

66

Catalogi

- **België**

Hugo Vanhoudt – Atlas der munten Van België – Van de Kelten tot heden – Herent 2019.

Laurens Aernout – Catalogus van Belgische Numismatische Uitgiften 1831-2019 – Izegem.

67

Catalogi

- **Nederland**

NVMH Munt Almanak Ned. & OGD 202x & Euro's & Bankbiljetten

- **Duitsland**

GünterSchön/Gerhard Schön – Kleiner DeutscherMünzkatalog von 1871 bis heute – Deutschland, Österreich, Schweizund Liechtenstein – 202x

- **Frankrijk**

Victor Gadoury – Monnaies françaises 1789-202x – Francesco Pastrone.

68

Catalogi

- **Luxemburg**
Romain Probst & André Ungeheuer – Prifix – Catalogue Illustré des Monnaies luxembourgeoises.
- **Engeland**
Spink – Coins of England & the United Kingdom 2018 – The standard catalogue of British coins – Londen 202x.
- **Wereld**
Chester L. Krause & Clifford Mishler – Standard catalog of World coins

69

Catalogi

- **Noordelijke en Zuidelijk Nederlanden**
- A. Delmonte – De Gouden Benelux, Amsterdam 1964 = Delmonte G.
- A. Delmonte – De Zilveren Benelux, Amsterdam 1967 = Delmonte Z. en Supplement,
- Hugo Vanhoudt – De munten van de Bourgondische, Spaanse en Oostenrijkse Nederlanden en van de Franse en Hollandse periode (1434-1830).

70

Hoe een catalogus gebruiken?

Type titel
Denominatie met metaalsamenstelling
Beschrijving type

Type nummer
Auteur # Hoofdstuk - Objectnummer

Naam graveur(s)

Voorzijde

Keerzijde

Legendes

Oplage

Gegevens
Materiaal
Massa
Diameter
Type rand

Jaartal

Waarde

Variant
Van dit jaar bestaan er een variant. In de volgende tabel volgt meer uitleg

Beschrijving Variant
Met jaartal
Duidelijke foto
Omschrijving van de variant

Kwaliteitstrappen
De kwaliteit bepaalt de waarde van het object. Lees zeker de handleiding om de juiste kwaliteit te kunnen bepalen.

Jaar	Variant	Nummer	Pf.	2Pf.	Pf.	FDC
1908		4.006.878	1,25	4	12	40
1909		1.998.066	1,50	5	15	45
	9 over 8		10	30	40	200

Beschrijving variant:

Jaar	Afbeelding	Omschrijving
1909		9 over 8

Catalogus van Belgische Numismatische Oligiften 1861-2019

Oefening: een catalogus gebruiken

- 1) Bepaal het land: België
- 2) Bepaal waarde: 5 Francs
- 3) Bepaal jaartal: 1866
- 4) Variant?: graveursnaam aan rand - zonder punt
- 5) Bepaal de kwaliteit: Zeer fraai

Oefening: een catalogus gebruiken

Met de vorige stappen bekom je:

- 1) Welke catalogus te nemen: CBNU
- 2) Zoek je het munttype op. Vele catalogi werken van minste waarde naar de meeste waarde. Er zijn uitzonderingen waarbij men per regering werkt.
- 3) Bekijk het jaartal
- 4) Indien meerdere mogelijkheden zijn: zijn er varianten mogelijk. Bekijk goed de bijhorende foto's!
- 5) Bepaal je de juiste kolom van de kwaliteit om zo de prijs te bepalen.

73

Oefening: een catalogus gebruiken

LA#BFM-127

2 5 Francs AgCu - Portret Vorst - LP11 - Graveur naam Bij Rand
Leopold Wiener

LEOPOLD II ROI - DES BELGES
Ag 90% Cu 10% 25 g 37 mm
Effen rand met opschrift: *** DIEU PROTEGE LA BELGIQUE

L'UNION FAIT LA FORCE
1867

1

Jaar	Variant	Aantal	Fr.	ZFr.	Pr.	FDC
1865	Korte PROTEGE	-	90	200	550	-
1866	Korte PROTEGE	110	110	250	700	-
	Korte PROTEGE - Punt achter F.	-	100	225	625	-
	Korte PROTEGE - Punt achter F. - Dub. 2* 6, west	110	110	250	700	-
1867	Korte PROTEGE	-	100	100	50	275

3 →

4

5

74

Het sociaal gebeuren

- **Verenigingen en clubs**
- Dit is een van de oudste vormen van samenkomen, waarbij één of meerdere onderwerpen centraal staan.
- Soorten:
 - Numismatische genootschappen: die de studie vooropstellen
 - Koninklijk Belgisch Genootschap voor Numismatiek
 - Diestse Studiekring voor Numismatiek
 - Hobbyclubs: Hebben diverse items in de aanbieding
 - In diverse steden en gemeenten
 - Mogelijks geen munten/bankbiljetten (informeer u op voorhand)
 - Numismatische clubs: Deze clubs hebben zich gespecialiseerd in enkel numismatische voorwerpen
 - EGMP: Europees genootschap voor munt- en penningkunde
 - Waar?: zie verder die presentatie

75

Het sociaal gebeuren

- **Digitale wegen: Forum**
- Een forum mag aanzien worden als een overleg- of discussieruimte waarbij onderwerpen over een langere tijd besproken kunnen worden.
- Door de goed opgebouwde structuur kan een actief forum met veel leden een mooi archief opbouwen waar gespecialiseerde informatie te vinden is en welk te allen tijde vlot raadpleegbaar is.
- Forums waren vooral in beginjaren erg populair, maar kunnen heden wat achteruitgaan.
- Vb. www.cbnu.be / munthunter.nl / worldofcoins.eu

76

Het sociaal gebeuren

- **Digitale wegen: Social media**
- Een beetje de concurrent van de forums of fora.
- Deze kennen we beter als Facebook, Twitter, Instagram, etc.
- Hierbij worden gespecialiseerde groepen opgericht waarbij vragen behandeld worden, maar in tegenstelling tot de forums is er geen echte structuur en kan men niet putten uit oude berichten omdat er geen echt archief is.
- Actieve groepen krijgen zoveel activiteit dat een bericht snel naar de achtergrond verschuift en zo verloren gaat.
- Deze media moet men zien als een plaats waar men snel een antwoord kan krijgen en dient als een goede opstap naar de hobby, waarbij de weg naar de club, boek, fora, etc. gezet wordt.

77

EGMP-vzw
Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde

Numismatische clubs van EGMP

Verbonden aan een overkoepelde vereniging in Vlaanderen

- EGMP Numismatica Alostia – Aalst
- EGMP Numismatica Antverpia – Antwerpen
- EGMP Numismatica Brugge en Het Vrije – Brugge
- EGMP Numismatische Kring Dendermonde
- EGMP Numismatica Herentals
- EGMP Numismatica Leuven
- EGMP Numismatica Tienen
- EGMP Numismatica ZuidWest-Vlaanderen – Izegem & Harelbeke

=> meer info: <https://www.egmp-vzw.be/vlaanderen.html>

78

Haal meer uit uw hobby...

- Maak van de gelegenheid gebruik om uw collectie beter te kennen door de achtergrond ervan op te zoeken.
- Meestal bekijkt men de geschiedkundige context, maar het ook vanuit andere hoeken zoals vanaf de aardrijkskunde, of zelfs vanuit de techniek.
- Je weet nooit welke onbekende zaken je te weten komt.
- Erg leuk is het om deze gevonden informatie te delen met medeverzamelaars. Dit kunt u doen door o.a. artikels te schrijven voor bv. Muntklapper, Jaarboek.
- Korte meldingen kunnen ook bv. op de facebookgroepen.

79

Enkele aandachtspunten

Iedere type verzamelaars heeft voorkeuren...

- Verzamelaars (munt/biljet) kiezen voor kwaliteit
- Medailleslag verzamelaars hebben graag een slag van 100%
- Misslagverzamelaars hebben hun stuk niet graag geslabd.
- Variant verzamelaars willen iets betere kwaliteit zodat het stuk niet in discussie kan getrokken worden
- Munten met een kras op een portret heeft minder waarde dan eenzelfde munt met een kras op andere plaats.
- Boeken kopen is moeilijk, gierigheid bedriegt de wijsheid...
- De weg naar een club is moeilijk, velen willen 'onafhankelijk' blijven, nochtans is dit de plek voor gedachtewissels
- Discretie is op zijn plaats, zeker over dure stukken...

80

Besluit

- Kies uw verzamelgebied(en)
- Informeer u correct
- Eerst het boek dan de munt
- Bezit uw basismateriaal => loep
- Controleer de kwaliteit (prijs)
- Mijd reinigen
- Bewaar uw munten correct
- Verzamelen doet u niet alleen
- Heb geduld: beter later een goede, dan nu een slechte...
- Geniet van uw hobby

81

Meer weten?

Meer informatie is te vinden
in de volgende publicatie:

[Gids voor Muntverzamelaars 2.0](#)
Arnaud Gispén & Laurens Aernout

Gratis als je lid wordt bij een
van de EGMP-clubs in het
werkjaar **2024**.

82

Einde van de presentatie

Hopelijk heeft u er iets van bijgeleerd...

Vragen?

Contact: [Aernout_laurens\(@\)hotmail.com](mailto:Aernout_laurens(@)hotmail.com)

83

EGMP-vzw
Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde

- Volg ons op Facebook !
- Breng een bezoek aan de volgende Facebookgroepen:
 - Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde (EGMP)
 - Numismatica Zuidwest-Vlaanderen
 - Catalogus van Belgische Numismatische Uitgiften (CBNU)

84

Volg ons op Facebook

- Meld [uw varianten](#) op het forum van CBNU.be of op de facebookgroep Catalogus van Belgische Numismatische Uitgiften (CBNU)

- **Graag uw commentaar op deze webinar. 😊**
- Zie topic bij Facebook groep van Numismatica Zuidwest-Vlaanderen

85